

Sygn. akt **IC 974/11**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : **S.S.O. Grażyna Lipianin**

Protokolant : **Ilona Pasternak**

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014r. na rozprawie

sprawy z powództwa

A. B.

przeciwko

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie, rentę i odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki A. B.:

a) tytułem zadośćuczynienia kwotę **85.000 zł** (osiemdziesiąt pięć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od kwoty 60.000zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) od 24 czerwca 2011r. do dnia zapłaty i od kwoty 25.000zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) od 24 stycznia 2012r. do dnia zapłaty;

b) rentę w kwocie **975,69zł** (dziewięćset siedemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) miesięcznie, poczynając od miesiąca maja 2014r., płatną z góry do dnia 10-go każdego kolejnego miesiąca;

c) tytułem skapitalizowanej renty kwotę **31.357,48zł** (trzydzieści jeden tysięcy trzysta pięćdziesiąt siedem złotych czterdzieści osiem groszy);

d) tytułem odszkodowania kwotę **5.728,50zł** (pięć tysięcy siedemset dwadzieścia osiem złotych pięćdziesiąt groszy) z odsetkami ustawowymi od kwoty 3.588,20 zł (trzy tysiące pięćset osiemdziesiąt osiem złotych dwadzieścia groszy) od 5 lipca 2011r. do dnia zapłaty i od kwoty 2.140,30zł (dwa tysiące sto czterdzieści złotych trzydzieści groszy) od 24 stycznia 2012r. do dnia zapłaty;

e) kwotę **5.900,57zł** (pięć tysięcy dziewięćset złotych pięćdziesiąt siedem groszy);

f) kwotę **1.923,29zł** (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia trzy złote dwadzieścia dziewięć groszy);

II. oddała powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.915 zł (siedem tysięcy dziewięćset piętnaście złotych) tytułem kosztów procesu ;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 1.558,18 zł (jeden tysiąc pięćset pięćdziesiąt osiem złotych osiemnaście groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym 21 listopada 2011r. (data wpływu) przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. A. B. domagała się zasądzenia kwot:

- 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od 30 marca 2011r. do dnia zapłaty,
- 1 500 zł świadczenia rentowego tytułem rekompensaty utraconych możliwości zarobkowych i zmniejszenia perspektyw powrodozenia na przyszłość oraz konieczności ponoszenia kosztów opieki – pomocy osób trzecich przy czynnościach życia codziennego, płatnego do 10-go dnia każdego miesiąca z góry począwszy od października 2010r.;
- 5 728,50 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych w związku z dojazdami na leczenie szpitalne, leczenie sanatoryjne i rehabilitację w okresie od 8 lipca 2010r. do 7 października 2011r. z odsetkami ustawowymi od 30 marca 2011r. do dnia zapłaty;
- 2 916,99 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za zwłokę w realizacji świadczenia przyznanego przez pozwanego, wyliczonych od 30 marca 2011r. do dnia wypłaty 3 sierpnia 2011r.;
- kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podała, że 8 lipca 2010r. uległa wypadkowi spowodowanemu przez T. J.. Sprawca wypadku ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń. Jechała rowerem do pracy. Na skutek potrącenia doznała wielu urazów wewnętrznych, w tym wieloodłamowego przezpanewkowego złamania miednicy z centralnym zwichnięciem głowy lewej kości udowej, urazu śledziony, złamania prawej nogi oraz poważnego urazu głowy. Przez trzy dni walcząc o życie nie odzyskiwała przytomności. W szpitalu przebywała do 1 września 2010r. Potem była hospitalizowana w Oddziale Rehabilitacji Instytutu (...) w L., gdzie przebywała do 6 października 2010r. Nie była w stanie poruszać się bez pomocy dwóch łasok łokciowych, ani wykonywać samodzielnie czynności dnia codziennego. Potrzebowała pomocy przy czynnościach higieny osobistej. Pogorszył się jej stan psychiczny, rozwinęły się zaburzenia depresyjne. Uczęszczala na zabiegi fizjoterapii w okresie od 22 listopada do 17 grudnia 2010r. Od stycznia do października 2011r. trzykrotnie przebywała na miesięcznych turnusach leczenia i rehabilitacji sanatoryjnej w R. i I.. Z uwagi na brak możliwości wykonywania jakiegokolwiek pracy powódce przyznano świadczenie rehabilitacyjne do końca grudnia 2011r. Jesienią 2010r. zgłosiła szkodę do likwidacji. W ramach kwoty bezspornej pozwany wypłacił 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Ostateczne badanie lekarzy orzeczników odbyło się w dniu 15 marca 2011r. i ustalono u A. B. 42 % trwałego uszczerbku na zdrowiu. Decyzją z 28 lipca 2011r. pozwany przyznał kwotę 60 000 zł tytułem zadośćuczynienia, 1 528,80 zł zwrotu kosztów dojazdu, 3 289,28 zł zwrotu kosztów opieki, 388,91 zł zwrotu kosztów leczenia oraz kwotę 1 230 zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy osobiste.

Powódka zakwestionowała wypłaconą kwotę zadośćuczynienia i wysokość zwróconych przez pozwanego kosztów dojazdu. Zgłoszona do rozliczenia kwota 5 728,50 zł tytułem odszkodowania za koszty transportu jest różnicą między kwotą należną, a wypłaconą przez pozwanego. Kwota 2 916,99 zł obejmuje skapitalizowane odsetki za zwłokę od kwoty wypłaconego zadośćuczynienia za okres od 30 marca 2011r. do 2 sierpnia 2011r. Kwota renty odpowiada w części wysokości kosztów koniecznych na opiekę i rekompensuje minimalną część utraconych dochodów z powodu niemożliwości świadczenia pracy (pozew z uzasadnieniem k.2-9).

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. z siedzibą w W. wnosil o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, że 16 grudnia 2010r. wypłacił powódce bezsporną kwotę 5 000 zł zadośćuczynienia. Proces leczenia nie był zakończony. W dniu 28 lipca 2011r. wypłacił kolejną kwotę 60 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Pozwany zakwestionował wysokość żądanego odszkodowania oraz żądanie przez powódkę odsetek za zwłokę. Odnosząc się do renty w kwocie 1 500 zł podniósł, że roszczenie to nie zostało przez A. B. udowodnione w żadnym ze wskazanych elementów. Uznając własną odpowiedzialność pozwany dokonywał dalszych ustaleń w zakresie przyczynienia się powódki do zdarzenia i błędne jest twierdzenie, że pozostawał w zwłoce od 30 marca 2011r. (odpowiedź na pozew k.48-54).

W piśmie procesowym z 1 marca 2012r. pełnomocnik powódki zakwestionował wartość wypłaconego powódce odszkodowania w zakresie zwrotu kosztów transportu jak i zwrotu kosztów opieki. Precyzując zgłoszone roszczenia rentowe pełnomocnik powódki wskazał, że różnica między wynagrodzeniem uzyskiwanym przed wypadkiem, a otrzymywanym przez A. B. świadczeniem wynosi 682,36 zł i kwota ta stanowi wyrównanie możliwości zarobkowych powódki. Na kwotę renty składają się również zwiększone potrzeby powódki wynikające z konieczności opieki osób trzecich. Niezbędna jest pomoc co najmniej 2 godziny dziennie, co daje 60 godzin miesięcznie. Przeliczając na minimalne stawki obowiązujące w tego typu usługach – 10 zł/ h w dzień powszedni i 12 zł/h w dni świąteczne, łącznie jest to kwota 632 zł. Kwota 200 zł wchodząca w skład świadczenia rentowego jest objęta przesłanką zmniejszenia perspektyw powodzenia na przyszłość i stanowi symboliczną rekompensatę (pismo procesowe k. 68-71).

6 marca 2014r. pełnomocnik powódki w zakresie punktu 2 pozwu wnosił o zasądzenie kwoty 69 320 zł tytułem skapitalizowanej wartości zaległych świadczeń rentowych wyliczonych za okres od października 2010r. do marca 2014r. włącznie, a nadto o zasądzenie na przyszłość renty po 1 636 zł tytułem rekompensaty utraconych możliwości zarobkowych i zmniejszenia perspektyw powodzenia na przyszłość oraz konieczności ponoszenia kosztów opieki – pomocy osób trzecich, płatnej do 10 – go każdego miesiąca z góry, od miesiąca kwietnia 2014r. począwszy (pismo procesowe k. 169-170).

Pozwany wskazał na błędne wyliczenie różnic między dochodem uzyskiwanym przed wypadkiem a rentą ZUS. Zakwestionował wyliczenie renty z tytułu utraconych zarobków. W poszczególnych okresach powódka uzyskiwała różne dochody, co czyni roszczenie o zasądzenie kwoty skapitalizowanej renty za okres od października 2010r. do marca 2014r. niezasadnym. Zakwestionował również koszty opieki wskazując, że wypłacona dotychczas kwota 4 325,28 zł nie została uwzględniona przy określeniu wysokości dochodzonej renty. Renta z tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość nie została uzasadniona w taki sposób, by możliwym było zweryfikowanie dochodzonej kwoty (pismo procesowe 172-173v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

8 lipca 2010r. w miejscowości K. doszło do wypadku drogowego. Kierujący samochodem P. o nr rej. (...) potrącił jadącą rowerem A. B.. Pojazd sprawcy wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (okoliczność bezsporna).

A. B. przewieziona została do (...) Publicznego Szpitala (...) w L.. Tam była hospitalizowana od 8 lipca do 1 września 2010r. Rozpoznano uraz wielonarządowy, wieloodłamowe przezpanewkowe złamanie miednicy z centralnym zwichnięciem głowy lewej kości udowej oraz złamaniem talerza, złamanie prawej goleni, złamanie kłykcia bocznej piszczeli lewej i uraz głowy. Założono wyciąg nadkostkowy. 15 lipca 2010r. wykonano zabieg operacyjny i usunięto wyciąg nadkostkowy, zakładając wyciąg za nadkłykcie kości udowej. Kolejny zabieg operacyjny wykonano 12 sierpnia 2010r., dokonując otwartej repozycji odłamów prawej piszczeli i zespolenia płytką LCP. W celu dalszego usprawniania 1 września 2010r. przeniesiono powódkę do Oddziału Rehabilitacji Instytutu (...) w L. z zaleceniem kontroli w poradni przyklinicznej za 6 tygodni. Z Oddziału Rehabilitacji (...) w L. A. B. została wypisana 6 października 2010r. Poruszała się na ograniczonym dystansie za pomocą lasek łokciowych. Zalecono kontynuację usprawniania (dowód: dokumentacja lekarska k. 13-14, 15, 16, 17).

W ramach rehabilitacji A. B. od 22 listopada do 17 grudnia 2010r. uczęszczała na zabiegi fizjoterapii do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L.. Od 27 stycznia do 17 lutego 2011r. przebywała w sanatorium w I.. Od 4 do 21 marca 2011r. korzystała z leczenia sanatoryjnego w R.. Od 14 września do 7 października 2011r. ponownie korzystała z rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w I., po raz kolejny w okresie od 10 kwietnia do 3 maja 2012r. (dowód: zaświadczenie k. 23, informacja k. 24-25v i k. 165-165v, zeznania świadka C. B. k. 65v-66, zeznania powódki k. 64v-65v i 179-181).

Podczas pobytu w szpitalu (...) w L. A. B. systematycznie odwiedzał mąż C. B.. Potem dowoził powódkę na rehabilitację do L.. Z uwagi na poważne ograniczenia ruchowe każdorazowo transportował również żonę do sanatorium i przywoził do domu (dowód: zeznania C. B. k. 65v-66).

A. B. kontynuuje leczenie ortopedyczne (dowód: zeznania powódki A. B. k. 64v-65v, 179-181).

Powódka doznała urazu wielonarządowego z urazem głowy. W KT głowy wykonanym w dniu wypadku stwierdzono obecność krwotocznej zmiany pourazowej w prawym płacie czołowym, odpowiadającej klinicznie ognisku stłuczenia mózgu. Stan neurologiczny spowodował umiarkowane cierpienia fizyczne i psychiczne przez okres 30 dni. Wskutek wieloodłamowego złamania panewki lewego stawu biodrowego z centralnym zwichnięciem głowy kości udowej, złamaniem talerza lewej kości biodrowej, złamaniem kłykcia bocznego lewej piszczeli z obniżeniem powierzchni stawowej i wieloodłamowego złamania przynasady prawej kości piszczelowej z pęknięciem bez przemieszczenia kłykcia przyśrodkowego A. B. doznała cierpienia fizycznych o ekstremalnym nasileniu w okresie kilkunastu dni po wypadku. Cierpienia znaczne występowały w okresie około 1,5 miesiąca po zdarzeniu. W miarę zaopatrzenia złamań i postępu gojenia cierpienia te ustępowały, ale w stopniu umiarkowanym utrzymywały się jeszcze w okresie kolejnych 4-5 miesięcy. Później dolegliwości zmniejszyły się do niewielkich. Cierpienia te trwają dotychczas i będą towarzyszyły powódce do końca życia (opinia biegłego z zakresu ortopedii M. R. k.127-130 i jej uzupełnienie k. 147).

A. B. doznawała również nasilonych cierpienia psychicznych, które stopniowo ulegały zmniejszeniu. Występują zaburzenia adaptacyjne (opinia psychologa klinicznego N. W. k. 84-87).

Z punktu widzenia ortopedycznego powódka doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 30 % z powodu ciężkiego, nieodwracalnego uszkodzenia lewego biodra, 3% z powodu złamania talerza lewej kości biodrowej, 12 % z powodu złamania prawej nogi i 12 % z powodu złamania kłykcia bocznego lewej piszczeli z następową niestabilnością stawu (złamania, które początkowo było nierozpoznane). Łączny uszczerbek w zakresie w/w narządów wynosi 57 %.

W zakresie neurologicznym długotrwały uszczerbek na zdrowiu wyniósł 5% (opinia biegłego z zakresu neurologii P. W. k. 102-104).

Z przyczyn neurologicznych A. B. nie wymagała pomocy i opieki w czynnościach dnia codziennego. Natomiast z przyczyn ortopedycznych podczas leczenia szpitalnego potrzebowała pomocy całkowitej, którą zabezpieczały zespoły leczące. Od 6 października 2010r. nadal nie była samodzielną osobą i do czasu wyjazdu do sanatorium w dniu 27 stycznia 2011r. wymagała pomocy drugiej osoby w wymiarze 4 godzin dziennie. Od lutego 2011r. i nadal wymaga okresowej pomocy innych osób w uśrednionym wymiarze 1 godziny dziennie. Powódka nie może wykonywać prac fizycznych, które wiążą się z chodzeniem, przemieszczaniem z jednego poziomu na drugi, czy dźwiganiem.

Rokowania na przyszłość z punktu widzenia ortopedycznego nie są dla powódki pomyślne. Należy liczyć się z pogorszeniem stanu zdrowia w związku z pourazowymi zmianami zwyrodnieniowymi lewego biodra, lewego kolana oraz kręgosłupa wskutek zaburzeń statyczno ruchowych w zakresie lewej kończyny dolnej. A. B. nie rokuję powrotu do uprzednio wykonywanej pracy, a widoki na przyszłość uległy znacznemu zmniejszeniu. Z uwagi na problemy natury psychicznej powódka wymaga i wymaga ponadto wsparcia osób najbliższych oraz psychoterapii ukierunkowanej na pogodzenie się z zaistniałą sytuacją i wypracowanie nowych życiowych celów (dowód: opinie biegłych sądowych: z zakresu psychologii N. W. k. 84-87, z zakresu neurologii P. W. k. 102-104, z zakresu ortopedii i traumatologii narządów ruchu M. R. k.127-130 i jej uzupełnienie k. 147, zeznania powódki A. B. k. 64v-65v, 179-181).

Z powodu występujących zaburzeń adaptacyjnych wystąpił długotrwały 5 % uszczerbek na zdrowiu powódki.

Lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 18 stycznia 2012r. uznał A. B. za całkowicie niezdolną do pracy w okresie do 31 stycznia 2013r. Kolejną decyzją lekarz orzecznik ZUS 21 grudnia 2012r. uznał powódkę za częściowo niezdolną do pracy w okresie do 31 grudnia 2014r. (dowód: decyzje k. 44 i 166).

Przed wypadkiem A. B. była zatrudniona w firmie (...) na podstawie umowy o pracę od 16 czerwca 2006r. W czerwcu 2010r. otrzymała wynagrodzenie w kwocie 1 317 zł brutto. Po wypadku od 8 lipca 2008r. do 5 stycznia 2011r. przebywała na zwolnieniu lekarskim, a od 6 stycznia do 31 grudnia 2011r. na zasiłku rehabilitacyjnym. Od 10 sierpnia 2010r. do 5 stycznia 2011r. otrzymywała zasiłek chorobowy, od 6 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r. świadczenie rehabilitacyjne przyznane na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 2 sierpnia 2011r.

Decyzją z 7 lutego 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał A. B. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do 31 stycznia 2013r. Miesięczna wysokość renty do wypłaty wynosiła 634,64 zł.

2 kwietnia 2012r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności w L. zaliczył A. B. do osób z lekkim stopniem niepełnosprawności. Uznano, że stan taki istnieje od 29 lutego 2012r. Niepełnosprawność uznano do 2 kwietnia 2014r. Jak wynika z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności A. B. nie wymagała konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby. Stwierdzono stan naruszenia sprawności organizmu powodujący w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy.

W związku z zaliczeniem powódki do osób z lekkim stopniem niepełnosprawności od 1 lutego 2013r. A. B. przyznano rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres do 31 grudnia 2014r. W lutym 2013r. powódka otrzymała kwotę 524,18 zł, a od marca 2013r. wysokość renty do wypłaty wynosi miesięcznie 561,51 złotych (dowód: decyzja k. 26-26v, 75,167, orzeczenie k. 44, 76, 157, informacja ZUS k.167, zaświadczenie k. 191-192, dokument z akt ZUS Nr 724017 k. 3, zeznania powódki k. 64v-65v i 179-181).

Przed wypadkiem A. B. nie miała kłopotów zdrowotnych. Była osobą aktywną. W dacie wypadku miała 40 lat. Pracowała jako pokojówka i sprzątaczką.

Do dziś odczuwa skutki zdarzenia. Cierpi na bóle lewego biodra, lewego kolana, miednicy i części krzyżowo – lędźwiowej kręgosłupa. Okresowo odczuwa również ból okolicy, w której umieszczona została stabilizacja. Podczas nasilenia dolegliwości bólowych przyjmuje leki, przypisane przez lekarza ortopedę, pod którego kontrolą pozostaje. W przyszłości będzie wymagała zabiegu operacyjnego celem usunięcia stabilizacji nogi lewej oraz wstawienia endoprotezy w biodro. Ma trudności z chodzeniem. Potrzebuje pomocy przy wejściu i wyjściu z wanny. Trudność sprawia jej również wchodzenie po schodach. Córka i matka wyręczają powódkę w sprzątaniu i innych pracach domowych. Poza domem A. B. porusza się o kuli.

17 czerwca 2013r. powódka urodziła córkę poprzez cesarskie cięcie. W opiece nad dzieckiem wspomaga A. B. matka oraz starsza córka. Pomocy w czynnościach związanych z bieżącym utrzymaniem domu i higieną udziela powódce również mąż C. B..

Na skutek wypadku A. B. utraciła sprawność ruchową. Nie może swobodnie się poruszać, ani jeździć rowerem. Dolegliwości bólowe podczas snu sprawiają, że może spać jedynie w określonych pozycjach. Powódka nadal odczuwa niepokój. Martwi się o przyszłość i środki utrzymania (dowód: zeznania C. B. k. 65v-66, odpis skrócony aktu urodzenia k. 163, zeznania powódki k. 64v-65v, 179-181).

W dniu 27 października 2010r. A. B. zgłosiła szkodę do pozwanego. Żądała zadośćuczynienia za doznaną krzywdę 50 000 zł. Wskazała, że roszczenie o pełne zadośćuczynienie zostanie zgłoszone po zakończeniu leczenia (dowód: zgłoszenie k. 32-33 akt szkody).

Decyzją z 16 grudnia 2010r. pozwany przyznał i wypłacił powódce bezsporną kwotę 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Równoległe ze zgłoszeniem szkody toczyło się postępowanie przygotowawcze w sprawie karnej przeciwko sprawcy wypadku zakończone wniesieniem aktu oskarżenia 29 listopada 2010r. do Sądu Rejonowego w Lubartowie w sprawie II K 1066/10 (dowód: zawiadomienie k. 27, akt oskarżenia k. 84-85 akt szkody).

15 marca 2011r. A. B. została poddana badaniom lekarzy orzeczników (...), którzy ustalili u powódki łącznie 42% trwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem.

9 czerwca 2011r. celem ugodowego załatwienia sprawy pełnomocnik powódki proponował dopłatę zadośćuczynienia w kwocie 120 000 zł. Jednocześnie zgłoszono żądanie renty w kwocie po 1500 zł miesięcznie tytułem rekompensaty utraconych możliwości zarobkowych, skutkujących zmniejszeniem perspektyw powodzenia na przyszłość. Pełnomocnik powódki podtrzymał również wszystkie roszczenia odszkodowawcze z tytułu zwrotu kosztów dojazdu na rehabilitację i do sanatoriów (k. 193 akt szkody).

Decyzją z 28 lipca 2011r. pozwany przyznał powódce zadośćuczynienie w łącznej kwocie 65 000 zł, ponadto kwotę 1 528,80 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu, kwotę 3 289,28 zł tytułem kosztów opieki, kwotę 388,91 zł tytułem kosztów leczenia oraz kwotę 1 230 zł tytułem odszkodowania za zniszczone rzeczy osobiste. Kwoty wypłacono 3 sierpnia 2011r.

Decyzją z 25 listopada 2011r. przyznano dodatkowo kwotę 1 036 zł tytułem kosztów opieki (dowód: decyzja k. 174, orzeczenie lekarskie k. 61-64, korespondencja stron k. 186-193, decyzja k. 208 - akt szkody).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody.

Dowody z dokumentów Sąd obdarzył wiarą, ponieważ nie były kwestionowane przez strony i nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka C. B. (k. 65v-66) i zeznania powódki A. B. (k. 64v-65v, 179-181).

Ponadto Sąd podzielił wnioski płynące z opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii N. W. (k.84-87), z zakresu neurologii P. W. (k. 102-104), z zakresu ortopedii i traumatologii narządów ruchu M. R. (k.127-130). Opinie wydane zostały przez osoby posiadające wiedzę specjalistyczną w swoich dziedzinach, kwalifikacje i doświadczenie, na podstawie dokumentacji medycznej, znajdującej się w aktach sprawy oraz po bezpośrednich badaniach powódki. Opinie sądowe są rzetelne, obiektywne i zawierają wyczerpujące odpowiedzi na postawione pytania oraz zastrzeżenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w części.

W sprawie bezsporne jest, że sprawca wypadku, a jednocześnie użytkownik samochodu marki P. (...), ubezpieczony był w zakresie OC w (...) S.A. z siedzibą w W., co stanowi podstawę roszczeń odszkodowawczych.

Ubezpieczyciel wypłacił powódce zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, zwrócił koszty dojazdu, koszty opieki i koszty leczenia.

W toku postępowania sądowego pozwany, uznając co do zasady własną odpowiedzialność, kwestionował wysokość wszystkich żądań zawartych w pozwie.

Odnosząc się do roszczenia o zadośćuczynienie Sąd uznał, że żądanie powódki zasługuje na uwzględnienie w części. Zgodnie z treścią art. 445 k.c. w zw. z art. 444 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Celem zadośćuczynienia jest złagodzenie doznanej krzywdy, cierpień fizycznych i psychicznych.

Ustalenie wysokości zadośćuczynienia przewidzianego w art. 445 § 1 k.c. wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności istotnych dla określenia rozmiaru doznanej krzywdy, takich jak: wiek poszkodowanego, stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpeccenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiowa oraz inne czynniki podobnej natury. Zadośćuczynienie winno mieć charakter całościowy i należy określać je każdorazowo w kontekście materiału dowodowego sprawy.

A. B. w wyniku potrącenia doznała urazu wielonarządowego, wieloodłamowego przezpanewkowego złamania miednicy, talerza kości biodrowej ze zwknięciem centralnym głowy kości udowej, złamania goleni prawej, złamania kłykcia bocznego piszczeli lewej i urazu głowy. Przez ponad 1,5 miesiąca była hospitalizowana na oddziale szpitalnym. Potem ponad miesiąc przebywała na oddziale rehabilitacji. Wypisana została z możliwością poruszania się, ale jedynie w ograniczonym zakresie i z koniecznością dalszego usprawniania. Przez kilkanaście dni po zdarzeniu powódka odczuwała szczególnie dotkliwe cierpienia. Kolejne 1,5 miesiąca cierpienia te miały charakter znaczny. W stopniu umiarkowanym utrzymywały się przez okres 4- 5 miesięcy i utrzymują się na niewielkim poziomie nadal. Cierpienia o takim nasileniu towarzyszyć będą A. B. do końca życia. Powódka jest nadal niezdolna do pracy, chociaż zaliczona została do osób z lekkim stopniem niepełnosprawności. Nie może wykonywać szeregu czynności życia codziennego, takich jak: sprzątanie, zakupy, dźwiganie. Ma trudności z wchodzeniem i wychodzeniem z wanny. Nie może sprawnie poruszać się po schodach. Odczuwa ból o różnym nasileniu. Dolegliwości utrudniają jej codzienne życie i wykonywanie prostych czynności. Nie może uklęknąć, przykucnąć, ani się schylić. Rehabilitacja, jakiej się poddaje, pomaga jedynie czasowo. Powódka ma również dolegliwości natury psychicznej. Martwi się o przyszłość swoją i rodziny. Oczekuje na kolejne operacje, w tym wszczępienie endoprotez.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze wiek powódki i widoki na przyszłość.

A. B. uległa wypadkowi mając 40 lat, a więc jako osoba stosunkowo młoda, zdrowa, sprawna fizycznie, w żaden sposób nie ograniczona w podstawowych czynnościach życiowych. Nie ulega także wątpliwości, że powódka wskutek wypadku, trwale została w znacznym stopniu ograniczona w możliwościach właściwego zaangażowania się w życie zawodowe, społeczne i rodzinne. Powódka nie ma widoków na polepszenie własnej sytuacji zdrowotnej, musi liczyć się natomiast z rozwojem pourazowych zmian zwyrodnieniowych. Nie rokuję powrotu do uprzednio wykonywanej pracy. Samo zdarzenie i jego skutki znacznie wpłynęły na możliwość zarobkowania powódki, co było i niewątpliwie jest dodatkowym źródłem cierpień psychicznych dla powódki jako żony i matki trojga dzieci. Najmłodsze dziecko powódka urodziła już po wypadku i ograniczenia w opiece nad nim, spowodowane następstwami wypadku, są też dla powódki niewątpliwie dodatkową dolegliwością.

Wyplacona przez pozwanego kwota 65.000 zł tytułem zadośćuczynienia nie stanowi odpowiedniej sumy za doznane przez powódkę krzywdy. Taką odpowiednią sumę stanowić będzie, w ocenie Sądu, kwota 150.000 zł. Uwzględniając dotychczas wyplaconą kwotę zasadnym jest przyznanie A. B. kwoty 85 000 zł.

Odnosząc się do żądanych odsetek od kwoty zadośćuczynienia Sąd uznał za niezasadny wskazywany przez stronę powodową termin 30 marca 2011r.

Powódka wystąpiła o 50 000zł zadośćuczynienia 27 października 2010r. Rozszerzyła żądanie do kwoty łącznie 125.000 zł dopiero 9 czerwca 2011r. Ubezpieczyciel decyzją z 28 lipca 2011r. uznał za odpowiednią kwotę zadośćuczynienia 65.000 zł (po uwzględnieniu wyplaconej 16 grudnia 2010r. kwoty 5 000zł). Licząc 14 dni na niezwłoczną zapłatę pozwany pozostaje w zwłoce co do zapłaty kwoty zadośćuczynienia 60.000zł od 24 czerwca 2011r. (żądane 125.000zł – 65.000zł wyplacone). Co do pozostałej kwoty zadośćuczynienia 25.000zł pozwany w zwłoce pozostaje po upływie 14 dni od doręczenia odpisu pozwu od 24 stycznia 2012r. (pозew doręczony 9 stycznia 2012r.). Powództwo ponad zasądzoną kwotę zadośćuczynienia zostało oddalone jako niezasadne.

Pozwany wyplacił kwotę zadośćuczynienia 60 000zł ze zwłoką. Uzyskał opinię orzecznika (...) 21 marca 2011r. (decyzja w aktach szkody). Winien wyplacić uznane zadośćuczynienie w terminie 14 dni, zatem do 4 kwietnia 2011r. Od 5

kwietnia 2011r. do 3 sierpnia 2011r. pozostawał w zwłoce z zapłatą kwoty 45 000zł. Powódka wystąpiła o 50 000zł 27 października 2010r., otrzymała 16 grudnia 2010r. 5 000zł, zatem z żądania pozostało 45 000zł. Za 120 dni za zwłokę w zapłacie kwoty 45 000zł odsetki ustawowe wynoszą **1 923,29zł**. Ta kwota zasadzona została w punkcie I f) wyroku.

Stosownie do treści art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego obowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Jak natomiast stanowi art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia odpowiedniej renty.

W niniejszej sprawie powódka domagała się zasądzenia renty obejmującej koszty opieki osób trzecich, utracone możliwości zarobkowe oraz zmniejszone perspektywy na przyszłość.

Naprawienie szkody obejmuje w szczególności zwrot wszelkich wydatków poniesionych przez poszkodowanego zarówno w związku z samym leczeniem i rehabilitacją (lekarstwa, konsultacje medyczne, protezy, kule, wózek inwalidzki itp.), jak i koszty opieki niezbędnej w czasie procesu leczenia oraz inne dodatkowe koszty związane z doznany uszkodzeniem (np. przejazdów, wyżywienia). Zwiększenie się potrzeb poszkodowanego stanowi szkodę przyszłą, wyrażając się w stale powtarzających się wydatkach na ich zaspokojenie np. konieczność stałych zabiegów, rehabilitacji, specjalnego odżywiania.

Przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb na podstawie art. 444 § 2 k.c. nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki. Do przyznania renty z tego tytułu wystarcza samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwa czynu niedozwolonego (por. wyrok SN z 11 marca 1976 r., IV CR 50/76, OSNCP 1977, nr 1, poz. 11).

Uprawnienie poszkodowanej A. B. do ekwiwalentu z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na korzystaniu z opieki osoby trzeciej, nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowana efektywnie wydała odpowiednie kwoty na koszty opieki. Okoliczność zaś, że opiekę nad poszkodowaną sprawowali jej domownicy, nie pozbawia ją prawa żądania zwiększonej z tego tytułu renty uzupełniającej opartej na art. 444 § 2 k.c.

Zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu określoną w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia fakt spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Strona pozwana zakwestionowała roszczenie renty w każdym ze zgłoszonych trzech elementów zatem rzeczą powódki, reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika, było udowodnienie swoich twierdzeń.

A. B. pracowała na umowę o pracę jako pokojówka z wynagrodzeniem 1 317 zł brutto miesięcznie – netto 984,15 zł. Gdyby nie wypadek A. B. pracując w pełnym wymiarze czasu pracy uzyskiwałaby wynagrodzenie odpowiadające przynajmniej minimalnemu wynagrodzeniu w poszczególnych latach.

W 2010r. minimalne wynagrodzenie brutto wynosiło 1 317 zł (M.P. z 2009r., Nr 48, poz. 709), w 2011r. 1 386 zł (M.P. z 2010r., Nr 194, poz.1288), od stycznia 2012r. 1 500 zł (M.P. z 2011r., Nr 192, poz. 1141), w 2013r. 1 600 zł co wynika z rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2012r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2013 roku (Dz. U. z 2012, poz. 1026), a w 2014 roku kwotę 1 680 zł co wynika z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 września 2013r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2014 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1074).

W opozycji do twierdzeń strony powodowej do wyliczenia renty z tytułu utraconych dochodów przyjmuje się kwotę netto.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 23 listopada 2010 r. w sprawie sygn. akt I PK 47/10 rentę odszkodowawczą (regulowaną przepisami kodeksu cywilnego) wylicza się w wartościach netto (bez uwzględnienia tej części potencjalnych dochodów, którą należałoby potraktować jako zaliczkę na podatek dochodowy

oraz składkę na ubezpieczenia społeczne), ponieważ odszkodowanie cywilne nie jest przychodem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych ani oskładkowaniu na ubezpieczenia społeczne. Renta o charakterze odszkodowawczym nie jest przychodem ze stosunku pracy (Lex nr 707403).

Uwzględniając powyższe konieczne stało się przeliczenie wskazanych sum brutto na kwoty netto przy pomocy ogólnie dostępnego kalkulatora na stronie www.infor.pl/kalkulatory.

Minimalne wynagrodzenie netto wynosiło:

- za 2010 rok 984,15zł,

- za 2011 rok 1 032,34zł,

- za 2012 rok 1 111,86zł,

- za 2013 rok 1 181,38 zł,

- za rok 2014 wynosi 1 237,20 zł.

Precyzując wysokość renty pełnomocnik powódki wykazał kwotę 682,36 zł jako różnicę między dochodem uzyskiwanym przed wypadkiem 1 317 zł, a przyznanym przez ZUS świadczeniem rentowym w wysokości 634,64zł, kwotę 632 zł miesięcznie z tytułu zwiększonych potrzeb, wynikających z konieczności sprawowania nad powódką opieki osób trzecich i kwotę 200 zł z tytułu zmniejszenia perspektyw na przyszłość, łącznie 1 500 zł.

W piśmie z 6 marca 2013r. (data wpływu) pełnomocnik powódki zwiększył żądanie świadczenia rentowego z tytułu opieki miesięcznie z kwoty 632 zł do kwoty 768 zł. Domagał się renty wyrównawczej na przyszłość od kwietnia 2014r. w kwocie 1 636 zł miesięcznie.

Powódka w okresie od 10 sierpnia 2010r. do 5 stycznia 2011r. przebywała na zasiłku chorobowym, otrzymując kwoty zasiłku w różnych wysokościach. Potem otrzymywała świadczeniu rehabilitacyjnym również w różnych wysokościach. Od 6 stycznia 2011r. otrzymywała rentę z ZUS z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Od 1 marca 2013r. pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy (vide: k. 167, 191-192, akta ZUS).

W październiku 2010r. A. B. uzyskała zasiłek chorobowy w wysokości 751,47 zł. Minimalne wynagrodzenie netto wynosiło 984,15 zł. Różnica między dochodami, jakie powódka mogłaby uzyskać, a jakie uzyskała wyniosła 232,68 zł.

W listopadzie 2010r. otrzymała 754,73zł, różnica wynosi 229,42zł.

W grudniu 2010r. otrzymała 770,05 zł, różnica wynosi 214,10zł.

Łącznie za rok 2010r. powódka utraciła zarobki w kwocie 676,20zł netto.

Za styczeń 2011r. (do 5 stycznia 2011r.) pobrała zasiłek chorobowy w kwocie 130,75zł. Od 6 stycznia 2011r. powódka otrzymywała świadczenie rehabilitacyjne, które wyniosło w styczniu 2011r. 764,88 zł. Łącznie jej dochód wyniósł w styczniu 2011r. 895,63zł. Minimalne wynagrodzenie wynosiło 1 032,34zł. Różnica między minimalnym wynagrodzeniem netto i uzyskanym zasiłkiem w kwocie netto wyniosła 136,71 zł.

W lutym 2011r. powódka otrzymała świadczenie rehabilitacyjne w kwocie 823,64zł, różnica wynosi 208,70zł.

W marcu 2011r. powódka otrzymała 912,28zł, różnica wynosi 120,06zł.

W kwietniu 2011r. otrzymała 759,90zł, różnica wynosi 272,44zł.

W maju 2011r. otrzymała 759,90zł, różnica wynosi 272,44zł.

W czerwcu 2011r. otrzymała 735,52zł, różnica wynosi 296,82zł.

W lipcu 2011r. otrzymała 760,38zł, różnica wynosi 271,96zł.

W sierpniu 2011r. otrzymała 759,90zł, różnica wynosi 272,44zł.

We wrześniu 2011r. otrzymała 736zł, różnica wynosi 296,34zł.

W październiku 2011r. otrzymała 759,90zł, różnica wynosi 272,44zł.

W listopadzie 2011r. otrzymała 736zł, różnica wynosi 296,34zł.

W grudniu 2011r. otrzymała 759,90zł, różnica wynosi 272,44zł.

Za rok 2011 różnica między dochodem, jaki powódka mogłaby uzyskać pracując zawodowo, a jaki uzyskała wyniosła **2 989,13 zł.**

W 2012r. powódka otrzymywała rentę w kwocie 634,64zł netto miesięcznie. Najniższe wynagrodzenie w tym okresie wynosiło 1 111,86zł miesięcznie netto. Różnica w dochodach miesięcznych powódki wynosiła 477,22zł, co za cały rok 2012r. daje utracone dochody w kwocie **5 726,64zł.**

Do stycznia 2013r. powódka miała orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy.

Od stycznia 2013r. minimalne wynagrodzenie wynosiło 1 181,38zł netto.

W styczniu 2013r. powódka otrzymała rentę w kwocie 691,23zł, różnica w dochodach wyniosła 490,15zł.

W lutym 2013r. otrzymała 542,18zł, różnica wyniosła 639,20zł.

Od marca do grudnia 2013r. powódka uzyskiwała dochód w kwocie 561,51zł miesięcznie netto. Różnica w dochodach miesięcznych wyniosła 619,87zł.

Za rok 2013r. powódka utraciła dochód w kwocie netto łącznie **7 328,05zł.**

Od stycznia do kwietnia 2014r. powódka otrzymywała rentę z ZUS w kwocie 561,51zł. Przy minimalnym wynagrodzeniu miesięcznym w kwocie netto 1 237,20zł utraciła dochód w kwocie 675,69zł miesięcznie, co za 4 miesiące daje kwotę **2 702,76zł.**

Łącznie powódka utraciła za okres od października 2010r. do 30 kwietnia 2014r. dochód w kwocie **19 422,78zł** (676,20zł + 2 989,13zł + 5 726,64zł + 7 328,05zł + 2 702,76zł).

Odnosnie elementu renty dotyczącego zwiększonych potrzeb powódki z tytułu konieczności sprawowania opieki osób trzecich Sąd częściowo uznał argumentację strony powodowej.

Niezbędną opiekę świadczyli i świadczą powódce mąż, matka i starsza córka. Pomoc ta świadczona była i jest nieodpłatnie.

Z dokumentacji lekarskiej złożonej do akt sprawy oraz zeznań powódki wynika, że korzystała z rehabilitacji w warunkach niestacjonarnych, w warunkach sanatoryjnych oraz na oddziale szpitalnym, a świadczenie tego rodzaju usług leczniczych odbywało się w ramach ubezpieczenia zdrowotnego.

Biegły z zakresu ortopedii (vide: k.127-130) wskazał, że od 6 października 2010r. do czasu wyjazdu do sanatorium (27 stycznia 2011r.) A. B. wymagała opieki 4 godziny dziennie. Od lutego 2011r. i nadal wymaga tej opieki (pomocy) - ale już w wymiarze 1 godziny dziennie.

W ocenie Sądu brak było podstaw do ustalania kosztów opieki według stawek usług opiekuńczych i usług specjalistycznych świadczonych przez Agencję Pielęgnacyjno – Opiekuńczą „(...)” w L. kształtujących w 2011r. na poziomie 10-12 zł, a w 2013r. 12-15 zł. Usługi opiekuńcze świadczone w ramach agencji obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jest to intensywna opieka świadczona okresowo w celu zaspokojenia wszystkich potrzeb opiekuńczych osoby, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Opieka świadczona powódce przez osoby jej najbliższe nie miała takiego charakteru. Przez większość okresu objętego żądaniem pozwu była to pomoc udzielana tylko przy niektórych czynnościach życiowych i pracach domowych. Część czynności opiekuńczych, takich jak dokonywanie większych zakupów, przygotowanie i podawanie posiłków, czy sprzątanie mieszkania, miałyby miejsce niezależnie od powstania uszczerbku na zdrowiu powódki, albowiem stanowi przejaw utrwalonego zwyczaju towarzyszącego prawidłowym stosunkom między osobami mieszkającymi wspólnie. Podkreślić należy, że w realiach rynkowych usługi takie uznaje się za pracę niewykwalifikowaną, świadczoną przez osoby, które dopiero zdobywają kwalifikacje zawodowe, albo też nie wykonują z określonych przyczyn pracy zawodowej i poszukują dodatkowego, tymczasowego źródła dochodów.

Wskazać należy, że stawka godzinowa ustalona w oparciu o wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę wynosi około ok. 7 zł netto ($1\ 237\ \text{zł} : 176\ \text{godzin} = 6,81\ \text{zł}$) oraz ok. 9 zł brutto ($1\ 680\ \text{zł} : 176\ \text{godzin} = 9,54\ \text{zł}$ za jedną godzinę). Dla potrzeb ustalenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb powódki, polegających na korzystaniu z opieki osoby trzeciej, właściwą stawką w ocenie Sądu będzie uśredniona kwota 10 zł za godzinę opieki bez rozróżnienia na dni robocze i świąteczne.

Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił ekwiwalent z tytułu wydatków niezbędnych na zaspokojenie potrzeb opiekuńczych w okresie od 6 października 2010r. do 31 maja 2011 w kwocie 3 289,28 zł, następnie w listopadzie 2011r. kwotę 1 036,00 zł (vide: k. 33, 174). Łącznie z tego tytułu powódce wypłacona została kwota 4 325,28 zł.

Koszty opieki za okres od 6 października 2010r. do 27 stycznia 2011r., zgodnie z zaleconym wymiarem godzinowym wynikającym z opinii ortopedycznej biegłego sądowego, wyniosły 4 560 zł ($114\ \text{dni} \times 4\ \text{godz.} \times 10\ \text{zł}$). Pozwany wypłacił 3 289,28zł, zatem pozostało do zapłaty 1 270,72zł za okres od 6 października 2010r. do 27 stycznia 2011r.

Od 1 lutego 2011r. koszt miesięcznej opieki (przy uwzględnieniu wymaganego wymiaru pomocy - 1 godz. dziennie) wynosi 300 zł i w takiej wysokości renta wyrównawcza została uznana przez Sąd za udowodnioną.

Pozostawała niezapłacona kwota skapitalizowanej renty, obejmującej koszty opieki za okres od 1 lutego 2011r. do 30 kwietnia 2014r., po 300 zł miesięcznie. Łącznie daje to kwotę 11 700zł (11 miesięcy za 2011r., po 12 miesięcy za lata 2012 i 2013 oraz 4 miesiące za rok 2014, łącznie 39 miesięcy po 300zł). Po dodaniu kwoty 1 270,72zł pozostawała do zapłaty z tytułu kosztów opieki kwota 12 970,72zł.

Reasumując w okresie od 6 października 2010r. do 30 kwietnia 2014r. należna powódce renta wyrównawcza z tytułu utraconych możliwości zarobkowych i konieczności ponoszenia kosztów opieki wyniosła 32 393,50zł ($19\ 422,78\ \text{zł} + 12\ 970,72\ \text{zł}$).

Po odliczeniu wypłaconej przez pozwanego w listopadzie 2011r. kwoty 1 036zł do zapłaty pozostaje kwota **31 357,48zł** i tę zasądzono w punkcie I c) wyroku.

Element renty zgłoszony przez powódkę jako obejmujący utratę widoków na przyszłość w kwocie 200 zł miesięcznie podlega oddaleniu jako nieudowodniony.

Dokonując takiej oceny Sąd podzielił argumentację strony pozwanej, która podnosiła, że powódka nie udowodniła na czym miałyby polegać zmniejszenie widoków na przyszłość.

O zwłoce pozwanego w zapłacie poszczególnych rat renty można mówić dopiero od doręczenia odpisu pozwu 9 stycznia 2011r. (potwierdzenie odbioru k. 41). Wprawdzie pełnomocnik powódki wystąpił o przyznanie renty w toku likwidacji szkody w czerwcu 2011r., ale nie wskazał daty wymagalności i nie można uznać zwłoki.

Do 9 stycznia 2012r. zaległości pozwanego z tytułu renty wynosiły za 2010 i 2011 rok z tytułu kosztów opieki **3 534,72zł** i utraconego dochodu **3 665,33zł**, łącznie **7 200,05zł**.

Utracony dochód wynosił za październik 2010r. 232,68zł, za listopad 2010r. 229,42zł i za grudzień 2010r. 214,10zł, łącznie 676,20zł. Utracony dochód za 2011r. za styczeń wynosił 136,71zł, za luty 208,70zł, za marzec 120,06zł, za kwiecień 272,44zł, za maj 272,44zł, za czerwiec 296,82zł, za lipiec 271,96zł, za sierpień 272,44zł, za wrzesień 296,34zł, za październik 272,44zł, za listopad 296,34zł i za grudzień 272,44zł, łącznie 2 989,13zł. Koszty opieki za miesiące od 6 października 2010r., listopad i grudzień 2010r. oraz styczeń 2011r. wynosiły łącznie 4 560zł (za 114 dni po 4 godziny dziennie w stawce po 10 zł za godzinę). Po uwzględnieniu kwoty zapłaconej przez pozwanego 3 289,28zł pozostała wymagalna z tytułu kosztów opieki od października 2010r. do stycznia 2011r. (za cztery miesiące) kwota **1 270,72zł**. Od lutego do grudnia 2011r. koszty opieki wyniosły **3 300zł** (11 miesięcy x 300zł). Łącznie koszty opieki wyniosły **4 570,72zł** (1 270,72zł + 3 300zł). Po odliczeniu kwoty zapłaconej w listopadzie 2011r. 1 036zł, pozostaje wymagalna w styczniu 2012r. kwota **3 534,72zł**.

Odsetki za zwłokę w zapłacie kwoty 7 200,05zł od 10 stycznia 2011r. do 20 maja 2014r. wyniosły **2 207,95zł**.

W 2012r. pozwany był zobowiązany świadczyć z tytułu renty kwotę 777,22zł miesięcznie (477,22zł utracony dochód i opieka 300zł).

Odsetki ustawowe za zwłokę w zapłacie poszczególnych rat renty od daty wymagalności (po 10 dniu każdego kolejnego miesiąca) do 20 maja 2014r. wynoszą od renty za styczeń 2012r. 238,34zł, za luty 2012r. 229,76zł, za marzec 2012r. 221,73zł, za kwiecień 2012r. 213,15zł, za maj 2012r. 204,85zł, za czerwiec 2012r. 195,99zł, za lipiec 2012r. 187,96zł, za sierpień 2012r. 179,38zł, za wrzesień 2012r. 170,80zł, za październik 2012r. 162,49zł, za listopad 2012r. 153,91zł i za grudzień 2012r. 145,61zł. Łącznie odsetki za zwłokę w zapłacie renty za 2012r. wynoszą **2 303,97zł**.

Odsetki ustawowe za zwłokę w zapłacie poszczególnych rat renty od daty wymagalności (po 10 dniu każdego kolejnego miesiąca) do 20 maja 2014r. wynoszą od renty za styczeń 2013r. 139,30zł, za luty 2013r. 154,88zł, za marzec 2013r. 142,52zł, za kwiecień 2013r. 132,69zł, za maj 2013r. 122,86zł, za czerwiec 2013r. 112,70zł, za lipiec 2013r. 102,87zł, za sierpień 2013r. 92,72zł, za wrzesień 2013r. 82,56zł, za październik 2013r. 72,73zł, za listopad 2013r. 61,92zł i za grudzień 2013r. 52,75zł. Łącznie odsetki za zwłokę w zapłacie renty za 2013r. wynoszą **1 270,50zł**.

Odsetki ustawowe za zwłokę w zapłacie poszczególnych rat renty od daty wymagalności (po 10 dniu każdego kolejnego miesiąca) do 20 maja 2014r. wynoszą od renty za styczeń 2014r. 45,18zł, za luty 2014r. 34,40zł,

za marzec 2014r. 24,67zł i za kwiecień 2014r. 13,90zł. Łącznie odsetki za zwłokę w zapłacie renty za 2014r. za miesiące styczeń, luty, marzec i kwiecień wynoszą **118,15zł**.

Odsetki za zwłokę w zapłacie rat renty do 30 kwietnia 2014r. za okres od dat wymagalności do 20 maja 2014r. wynoszą **5 900,57zł** (2 207,95zł + 2 303,97zł + 1 270,50zł + 118,15zł) i ta kwota została zasądzona w punkcie I e) wyroku.

W ocenie Sądu żądanie renty z tytułu ograniczenia możliwości zarobkowych powódki po dniu 1 lutego 2013r., a zatem od momentu uzyskania orzeczenia o częściowej utracie zdolności do pracy jest zasadne. Powódka na skutek wypadku utraciła zdolność do pracy zarobkowej zgodnej z kwalifikacjami. Może wykonywać prace w granicach zachowanej zdolności, ale jest ograniczona w wykonywaniu prac fizycznych.

Przy ustalaniu wysokości renty, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, Sąd powinien brać pod uwagę realną, praktyczną możliwość podjęcia przez poszkodowaną pracy w granicach zachowanej zdolności do pracy, a nie możliwość teoretyczną. Dlatego nie jest wykluczona sytuacja, w której poszkodowana otrzymuje pełną rentę w

wysokości utraconych zarobków, jakie mogłaby osiągnąć, gdyby wypadek nie nastąpił, chociaż nie utraciła całkowicie zdolności do pracy zarobkowej.

Taka okoliczność zaistniała w rozpoznawanym przypadku. A. B. mimo, że teoretycznie posiada zachowaną ograniczoną zdolność do pracy, to jednak praktycznie nie może się swobodnie poruszać, ma kłopoty z przemieszczaniem się po różnych poziomach, wchodzeniem na schody, schylaniem się, czy podnoszeniem, kucaniem, klękaniem. To w efekcie uniemożliwia jej podjęcie pracy zarobkowej. W perspektywie może się również liczyć z pogorszeniem stanu zdrowia i kolejnymi operacjami.

Zatem zasądzono na rzecz powódki na podstawie art. 444 § 2 kc kwotę **975,69 zł** tytułem miesięcznej renty płatnej do dnia 10 każdego miesiąca, poczynając od maja 2014r. Na powyższą kwotę składa się kwota 675,69 zł tytułem utraconych dochodów i kwota 300 zł miesięcznie z tytułu zwiększonych potrzeb powódki, związanych z pomocą drugiej osoby.

W pozostałym zakresie powództwo dotyczące żądania zasądzenia renty obejmujące utracone możliwości zarobkowe i konieczność ponoszenia kosztów opieki oraz zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, jako niezasadne, podlega oddaleniu.

Powódka domagała się w pkt. 3 pozwu zwrotu kosztów dojazdu, nieuwzględnionych przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego, w kwocie 5 728,50 zł.

Zgodnie z treścią art. 444 § 1 zd. 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Bezsporne jest, że powódka na skutek wypadku komunikacyjnego z 8 lipca 2010r. doznała uszczerbku na zdrowiu, a więc może domagać się wynikłych z tego zwrotu kosztów, w tym wydatków związanych z dojazdami na leczenie szpitalne, leczenie sanatoryjne i rehabilitację. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił kwotę 1 528,80 zł tytułem kosztów dojazdu. Nie uwzględnił żadnych kosztów transportu poza dojazdami do w okresie od 8 lipca 2010r. do 6 października 2010r. Zakwestionowano wysokość roszczenia co do kwoty zgłoszonej tytułem dojazdów powódki na leczenie sanatoryjne (zgłoszony jeden wyjazd sanatoryjny) oraz dojazdy na zabiegi rehabilitacyjne w L..

Koszty dojazdów zostały niewątpliwie poniesione. Powódka określiła roszczenie o zwrot kosztów transportu na podstawie ilości przejechanych kilometrów, przy zastosowaniu stawek wskazanych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002r. Zastosowanie wyliczenia znajduje oparcie w orzecznictwie sądowym, gdzie wskazuje się, że wyliczenie kosztów transportu według w/w rozporządzenia w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. 2002, Nr 27, poz. 271) ma posiłkowe znaczenie i jego stosowanie powoduje rozliczenie kosztów dojazdów w wysokości niewygórowanej, przez co, przy zastosowaniu art. 322 k.p.c., należy je uwzględnić.

Z tego też względu odliczając wypłaconą już kwotę 1 528,80 zł zasądzono w punkcie I d) tytułem zwrotu poniesionych przez powódkę kosztów dojazdu na leczenie szpitalne, sanatoryjne i rehabilitację dodatkowo kwotę 5 728,50 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 3 588,20zł od 5 lipca 2011r. (żądanie zgłoszone 22 czerwca 2011r.) i od pozostałej kwoty 2 140,30zł po upływie 14 dni od doręczenia pozwu 9 stycznia 2012 r., czyli od 24 stycznia 2012r. Roszczenie obejmujące poza dojazdami do szpitala, rehabilitację w L. i wyjazd do sanatorium dodatkowe kolejne dwa wyjazdy na leczenie sanatoryjne zostało zgłoszone i sprecyzowane w obecnym kształcie dopiero w pozwie.

Dojazdy z K. do L. w sierpniu 2010r. stanowiły 3 300 km (55 dni x 60 km - k. 34), z K. do L. od 1 września do 6 października 2010r. (36 dni x 60 km - k. 35) wyniosły 2 160 km, z K. do L. od 22 listopada do 17 grudnia 2010r. (10 dni x 2 x 28 km - k. 36) 560 km. Łącznie przejechano 6 020 km, co przy stawce 0,85zł za 1 km daje kwotę 5 117zł.

Te żądania zgłoszone zostały 22 czerwca 2011r. i po odliczeniu wypłaconej kwoty 1 528,80zł pozwany pozostaje w zwłoce z zapłatą kwoty **3 588,20 zł** od 5 lipca 2011r.

Pozostały koszty dojazdów do sanatorium w I. (pobyty od 27 stycznia do 17 lutego 2011r.), w R. (pobyty od 4 do 21 marca 2011r.) i ponownie do I. (pobyty od 14 września do 7 października 2011r.). Do rozliczenia zgłoszono 2 518 km, co przy stawce za km 0,85zł daje kwotę **2 140,30zł**, która podlega zasądzeniu z odsetkami za zwłokę po upływie 14 dni od doręczenia odpisu pozwu. Ilość przejechanych kilometrów nie budzi wątpliwości mając na uwadze okoliczność, że powódka trzykrotnie była w sanatorium. Mąż ją zawoził i ponownie przyjeżdżał, by ją zabrać do domu. Zapewnienie bezpiecznego środka transportu było celowe z uwagi na stan zdrowia powódki, spowodowany obrażeniami doznanymi w wypadku.

Kwestią sporną między stronami było również roszczenie z pkt. 4 pozwu o zasądzenie skapitalizowanych odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie kwoty 60 000 zł zadośćuczynienia oraz odszkodowania za okres 30 marca 2011r. do 3 sierpnia 2011r. Powódka wniosła o zasądzenie skapitalizowanych odsetek w kwocie 2 916,99 zł. Pozwany powyższe kwestionował wskazując, że nie pozostawał w opóźnieniu, gdyż równolegle toczyło się postępowanie karne i opiniujący w nim biegli wypowiadali się co do ewentualnego przyczynienia się powódki do zdarzenia.

W istocie, jak to wynika z art. 109 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczyciel obowiązany jest wypłacić świadczenie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku (podobnie art. 817 § 1 k.c.). Jednakże z ust. 2 przepisu wynika, że w przypadku gdy wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia w terminie, o którym mowa w ust. 1, było niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w terminie 14 dni od dnia wyjaśnienia tych okoliczności, z tym że bezsporna część świadczenia powinna być spełniona w terminie określonym w ust. 1 (tak też art. 817 § 2 k.c.). W ocenie Sądu nie było podstaw do uznania, że pozwany już w dacie 30 marca 2011r. pozostawał w opóźnieniu w zapłacie 60 000zł zadośćuczynienia. Kwotę wypłacił 3 sierpnia 2011r. Pozwany uzyskał stanowisko orzecznika (...), ustalające uszczerbek na zdrowiu powódki 21 marca 2011r. i licząc 14 dni na przygotowanie stanowiska, winien wypłacić zadośćuczynienie w żądanej kwocie 45 000zł (z kwoty zgłoszonej 27 października 2010r. 50 000zł wcześniej wypłacono 5 000zł). Odsetki za zwłokę w zapłacie 45 000zł za okres od 5 kwietnia 2011r. do 3 sierpnia 2011r. za 120 dni zwłoki wynoszą **1 923,29 zł** i ta kwota została zasądzona w punkcie I f) wyroku z żądanej kwoty 2 916,99zł. Żądanie ponad tę kwotę nie zostało udowodnione.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia treść art. 100 k.p.c. w świetle, którego w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

A. B. wygrała proces w ~ 85%. Obydwie strony postępowania poniosły koszty zastępstwa procesowego po 3 617zł. Powódka dodatkowo uiściła 6 333 zł opłaty od pozwu. Łącznie koszty powódki to 9 950zł. Całość poniesionych przez strony kosztów procesu to kwota 13 567zł (3 617zł x 2 + 6 333zł). Powódkę obciążają koszty procesu w wysokości 15% (2 035,05zł), pozwanego 85% (11 531,95zł). Powódce przysługuje zwrot od pozwanego kwoty 7.915zł.

Skarb Państwa poniósł tymczasowo koszty sądowe w wysokości 1 833,16 zł tytułem wydatków na opinie biegłych (k. 88-300 zł., k.105-360 zł., k. 133 -757,56 zł, k. 148-415,60 zł.). Z wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd nakazał pobrać od pozwanego 85%, tj. kwotę 1 558,18zł na zasadzie art. 113 ust.1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na zasadzie art. 113 ust. 4 w/w ustawy odstąpił od obciążania powódki pozostałymi nieuiszczonymi kosztami sądowymi – 15% (tj. Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Z tych względów na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.